# BỒI DƯỠNG LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HÀNG HẢI VIỆT NAM QUA CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG BỐI CẢNH MỚI

**NGÔ VĂN ĐOÀN**
**Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh,**
**Trường Đại học Hàng hải Việt Nam**

*Nhận bài ngày 10/9/2026. Sửa chữa xong 10/10/2026. Duyệt đăng 30/10/2026.*

***Abstract***

*National defense and security education is a compulsory component of higher education that plays an important role in developing students' political commitment, strengthening their beliefs, and fostering a sense of responsibility for national defense. This task is particularly significant for students at Vietnam Maritime University, who constitute a future workforce closely associated with the maritime economy and international integration. This article analyzes the characteristics of the student population and examines the current practice of fostering revolutionary ideals through the university's National Defense and Security Education Program. Based on the findings, it proposes several solutions to improve political and ideological education, strengthen the connection between theoretical instruction and practical training, and encourage students to translate political awareness into professional ethics, legal compliance, and meaningful contributions to national development and defense.*

***Keywords:*** *National defense and security education, political and ideological education, revolutionary ideals, students, Vietnam Maritime University.*

## 1. Đặt vấn đề

Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau luôn được xác định là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết" (Hồ Chí Minh, 2011, tập 15, tr. 622). Kế thừa và phát triển tư tưởng của Người, Đảng ta luôn coi giáo dục lý tưởng cách mạng (LTCM), đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ là nhiệm vụ quan trọng, có ý nghĩa đối với tương lai của đất nước. Đặc biệt, trước yêu cầu phát triển đất nước trong tình hình mới, Đại hội XIII của Đảng tiếp tục nhấn mạnh việc tăng cường giáo dục LTCM, khơi dậy khát vọng và trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với đất nước, xã hội (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 168). Trong giáo dục đại học, việc thực hiện nhiệm vụ này đòi hỏi sự tham gia đồng bộ của nhiều môn học và lực lượng giáo dục, trong đó chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) có vai trò quan trọng. Thông qua chương trình, sinh viên (SV) không chỉ được trang bị kiến thức quốc phòng, an ninh mà còn được rèn luyện trong môi trường có tính tổ chức, kỷ luật, qua đó góp phần củng cố bản lĩnh chính trị và định hướng giá trị, hành vi. Trước yêu cầu của bối cảnh mới, việc tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức bồi dưỡng LTCM cho SV thông qua chương trình GDQP&AN là một đòi hỏi khách quan, bảo đảm gắn kết chặt chẽ giữa giáo dục nhận thức lý luận với việc nâng cao ý thức trách nhiệm và chuyển hóa thành hành động thực tiễn của người học trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (Ban Chấp hành Trung ương, 2015).

*Email: doannv.gdqp@vimaru.edu.vn*

**2. Nội dung nghiên cứu**

***2.1. Đặc điểm của sinh viên Trường Đại học Hàng hải Việt Nam và yêu cầu bồi dưỡng lý tưởng cách mạng trong tình hình mới***

*2.1.1. Đặc thù sinh viên Trường Đại học Hàng hải Việt Nam*

Trường Đại học Hàng hải Việt Nam là cơ sở giáo dục đại học đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực với 55 chương trình đại học chính quy, đáp ứng nhu cầu nhân lực trên các lĩnh vực kỹ thuật, kinh tế, luật và ngoại ngữ… Đặc biệt, với vai trò là cơ sở giáo dục đại học trọng điểm quốc gia, nhà trường có thế mạnh trong đào tạo nguồn nhân lực nòng cốt phục vụ Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam. Sự kết hợp giữa tính đa dạng của ngành nghề đào tạo và định hướng gắn với kinh tế biển tạo nên những đặc điểm riêng về môi trường học tập, định hướng nghề nghiệp cũng như tâm lý, tư tưởng của SV. Những đặc điểm này thể hiện ở một số phương diện sau:

- Nhóm SV thuộc các ngành Hàng hải và Kỹ thuật biển như Điều khiển tàu biển, Khai thác máy tàu biển, Đóng tàu, Công trình thủy… được đào tạo để đáp ứng những yêu cầu chuyên môn và tiêu chuẩn nghề nghiệp của lĩnh vực hàng hải quốc tế. Môi trường làm việc tương lai của nhóm SV này gắn với các chuyến hải trình dài ngày, hoạt động vận tải biển xuyên quốc gia, sự tiếp xúc với môi trường đa văn hóa và những nguy cơ an ninh phi truyền thống như cướp biển, sự cố môi trường biển, tranh chấp pháp lý… Vì vậy, bên cạnh năng lực chuyên môn, SV cần có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý thức tuân thủ pháp luật Việt Nam và pháp luật quốc tế cùng niềm tự hào về quê hương, đất nước và biển, đảo.

- Nhóm SV thuộc các ngành Kinh tế, Logistics, Công nghệ thông tin, Điện - điện tử, Luật và Ngoại ngữ là nguồn nhân lực tương lai tham gia vận hành hệ thống quản trị, hạ tầng dịch vụ, chuỗi cung ứng logistics và các hoạt động công nghệ phục vụ kinh tế biển cũng như nền kinh tế đất nước. Đây là nhóm người học có khả năng tiếp cận nhanh với thành tựu khoa học - công nghệ và chuyển đổi số; đồng thời, họ cũng chịu tác động đa chiều từ môi trường mạng và các luồng thông tin, quan điểm khác nhau. Đặc điểm này đòi hỏi mỗi SV phải nâng cao năng lực chọn lọc, đánh giá thông tin, chủ động tiếp nhận những giá trị tư tưởng tích cực, đồng thời củng cố niềm tin và kiên định với LTCM.

Sự khác biệt về ngành học, môi trường nghề nghiệp và điều kiện tiếp nhận thông tin cho thấy đặc điểm của SV Trường Đại học Hàng hải Việt Nam rất đa dạng. Vì vậy, việc tổ chức chương trình GDQP&AN cần chú ý đến đặc điểm của từng nhóm ngành, lựa chọn ví dụ và tình huống phù hợp, bảo đảm nội dung giáo dục có tính liên hệ thực tiễn mà vẫn thống nhất với mục tiêu chung của chương trình.

*2.1.2. Yêu cầu đặt ra đối với công tác bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hàng hải Việt Nam trong tình hình mới*

Hiện nay, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến nhanh chóng, phức tạp; trong nước, công cuộc đổi mới, phát triển và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, tạo ra những thời cơ và thách thức đan xen trên nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội. Cùng với đó, sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và những tác động đa chiều của kinh tế thị trường đang làm thay đổi môi trường học tập, tiếp nhận thông tin, nhận thức và định hướng giá trị của SV. Bối cảnh đó đặt ra yêu cầu mới đối với công tác bồi dưỡng LTCM cho SV Trường Đại học Hàng hải Việt Nam thông qua chương trình GDQP&AN, cụ thể:

- *Củng cố LTCM, niềm tin chính trị và ý thức trách nhiệm công dân cho SV.* Việc giảng dạy chương trình GDQP&AN cần giúp người học nắm vững chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; nhận thức rõ mối quan hệ giữa trách nhiệm cá nhân với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thông qua quá trình học tập và rèn luyện, SV từng bước nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật, thực hiện trách nhiệm công dân và biết vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn. Để đạt được mục tiêu đó, nội dung giáo dục cần gắn với những vấn đề thực tiễn trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đặc biệt là nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đất nước.

*- Nâng cao ý thức trách nhiệm và bản lĩnh chính trị của SV trước thông tin sai lệch, xuyên tạc liên quan đến quốc phòng, an ninh quốc gia.* Chương trình GDQP&AN trang bị cho người học những kiến thức cơ bản về đường lối quốc phòng, quân sự và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Trên cơ sở đó, hoạt động giáo dục cần chú trọng hình thành tư duy phản biện, kỹ năng kiểm chứng và đối chiếu thông tin từ các nguồn tin cậy, giúp SV phân biệt thông tin chính xác với thông tin sai lệch. Đây là cơ sở để người học có thái độ và hành vi ứng xử có trách nhiệm trong đời sống xã hội và trên không gian mạng; đồng thời tham gia đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái bằng lập luận và căn cứ khoa học, phù hợp.

*- Bảo đảm LTCM được thể hiện trong động cơ học tập, đạo đức nghề nghiệp và định hướng hành động của SV:* Giá trị của lý tưởng không chỉ nằm ở nhận thức mà còn ở khả năng định hướng lựa chọn, thái độ và trách nhiệm của mỗi cá nhân. Vì vậy, kết quả giáo dục cần được nhìn nhận qua ý thức học tập nghiêm túc, tinh thần kỷ luật, thái độ tôn trọng pháp luật và nhận thức đúng đắn về trách nhiệm nghề nghiệp. Đây là cơ sở để SV gắn mục tiêu phấn đấu của bản thân với yêu cầu phát triển của ngành nghề và lợi ích chung của đất nước.

***2.2. Thực trạng bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho sinh viên qua chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trường Đại học Hàng hải Việt Nam***

Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh xác định GDQP&AN là nội dung giáo dục quốc dân, có ý nghĩa quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (Quốc hội, 2013). Tại Trường Đại học Hàng hải Việt Nam, công tác bồi dưỡng LTCM cho SV thông qua chương trình GDQP&AN thời gian qua được triển khai gắn với hoạt động giảng dạy và huấn luyện thực tiễn của Trung tâm GDQP&AN. Chương trình được thực hiện theo Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo, với tổng thời lượng 165 tiết, gồm bốn học phần chính khóa (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2020, tr. 4). Quá trình tổ chức thực hiện kết hợp trang bị kiến thức với rèn luyện kỹ năng quân sự, giáo dục truyền thống và trải nghiệm thực tế. Qua đó, công tác bồi dưỡng LTCM đạt được một số kết quả nổi bật: Trước hết, ở Học phần I (Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam) và Học phần II (Công tác quốc phòng và an ninh), đội ngũ GV chú trọng trang bị cho SV những kiến thức nền tảng về quan điểm của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về chiến tranh, quân đội; đường lối quốc phòng, an ninh của Đảng và nhiệm vụ xây dựng nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân. Nội dung giảng dạy được chú trọng liên hệ với các vấn đề thời sự như địa chính trị, biển, đảo, Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS 1982) và Luật Biển Việt Nam (Liên hợp quốc, 1982; Quốc hội, 2012). Việc cập nhật những vấn đề này góp phần tăng tính thực tiễn của bài giảng, giúp SV, nhất là SV các ngành Hàng hải và Kinh tế biển nhận thức rõ hơn mối liên hệ giữa chuyên môn được đào tạo với trách nhiệm công dân trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo. Bên cạnh đó, Học phần III (Quân sự chung) và Học phần IV (Kỹ thuật chiến đấu bộ binh và chiến thuật) góp phần gắn kết nhận thức lý luận với hoạt động thực hành, rèn luyện của SV. Trong môi trường huấn luyện tập trung, với chế độ sinh hoạt chính quy và các bài tập trên thao trường, người học được rèn luyện ý thức chấp hành kỷ luật, ý chí vượt khó và khả năng phối hợp tập thể. Những trải nghiệm này góp phần hình thành tác phong nền nếp, khả năng tự điều chỉnh hành vi và tinh thần trách nhiệm - những phẩm chất quan trọng cấu thành bản lĩnh chính trị và LTCM của thế hệ trẻ.

Song song với giảng dạy lý luận và huấn luyện quân sự, Trung tâm chú trọng giáo dục truyền thống thông qua hoạt động trải nghiệm thực tế. Theo báo cáo tổng kết công tác của Trung tâm, hoạt động tham quan, học tập tại Bảo tàng Hải quân được tổ chức cho SV theo kế hoạch của đơn vị (Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh, Trường Đại học Hàng hải Việt Nam, 2025). Qua việc trực tiếp tìm hiểu tư liệu lịch sử, hiện vật về quá trình xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của Quân chủng Hải quân nhân dân Việt Nam, SV có điều kiện tìm hiểu sâu hơn về truyền thống dựng nước, giữ nước và bồi đắp niềm tự hào dân tộc. Ngoài ra, hoạt động phối hợp, giao lưu giữa nhà trường với Bộ Tham mưu Hải quân góp phần mở rộng không gian trải nghiệm, giúp người học tìm hiểu nhiệm vụ của các lực lượng vũ trang trên địa bàn thành phố Hải Phòng, từ đó nâng cao nhận thức và trách nhiệm đối với sự nghiệp bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

Những hoạt động trên cho thấy chương trình GDQP&AN tại nhà trường đã được tổ chức với nhiều hình thức, kết hợp giữa học tập, huấn luyện và trải nghiệm. Bên cạnh những kết quả đó, thực tiễn triển khai vẫn đặt ra một số vấn đề cần tiếp tục được nhận diện và khắc phục, cụ thể:

- Qua thực tiễn tổ chức giảng dạy và rèn luyện tại Trung tâm, có thể nhận thấy một số SV chưa nhận thức đầy đủ ý nghĩa của chương trình GDQP&AN, còn xem đây chủ yếu là học phần bắt buộc để tích lũy tín chỉ; do đó, chưa thật sự chủ động gắn kiến thức được trang bị với việc rèn luyện bản lĩnh chính trị và đạo đức nghề nghiệp (Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh, Trường Đại học Hàng hải Việt Nam, 2026). Đây là vấn đề đặt ra cần tiếp tục được quan tâm khắc phục trong quá trình tổ chức thực hiện chương trình.

- Việc liên hệ thực tiễn trong một số bài giảng lý luận chưa thật sự sâu sắc. Việc khai thác các chủ đề về hội nhập quốc tế và an ninh phi truyền thống có lúc còn dừng ở mức giới thiệu, chưa phân tích đầy đủ mối liên hệ với đặc điểm tâm lý và ngành nghề đào tạo của SV. Điều này phần nào ảnh hưởng đến tính hấp dẫn và khả năng liên hệ thực tiễn của bài giảng.

- Trước tác động đa chiều từ không gian mạng, việc định hướng tư tưởng và hình thành năng lực tư duy phản biện cho SV trước thông tin sai lệch, thông tin xấu độc còn gặp nhiều khó khăn. Thực tế này đòi hỏi phải tiếp tục đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục theo hướng chủ động, linh hoạt và tăng cường năng lực tự nhận diện, kiểm chứng thông tin cho người học.

***2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hàng hải Việt Nam qua chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh***

Để nâng cao hiệu quả bồi dưỡng LTCM cho SV Trường Đại học Hàng hải Việt Nam thông qua chương trình GDQP&AN trong thời gian tới, nhà trường và Trung tâm GDQP&AN cần triển khai đồng bộ một số giải pháp trọng tâm sau:

*2.3.1. Nâng cao phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm và phát huy vai trò nêu gương của đội ngũ giảng viên*

Đội ngũ GV giữ vai trò trực tiếp trong việc truyền thụ tri thức, định hướng tư tưởng và góp phần hình thành niềm tin, LTCM cho SV. Vì vậy, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức và năng lực của đội ngũ GV là yêu cầu quan trọng nhằm bảo đảm tính định hướng và sức thuyết phục của quá trình giáo dục. Mỗi GV cần phát huy phẩm chất tốt đẹp của "Bộ đội Cụ Hồ", thể hiện ở bản lĩnh chính trị vững vàng, tinh thần trách nhiệm, ý thức tổ chức kỷ luật, tác phong chính quy và lối sống trong sạch, lành mạnh; đồng thời, nêu cao tinh thần gương mẫu trong lời nói, hành động và quan hệ ứng xử với SV. Sự chuẩn mực trong tác phong, thái độ và hành vi của người GV chính là phương thức giáo dục trực quan, góp phần tạo niềm tin và sức lan tỏa đối với người học. Bên cạnh đó, Trung tâm GDQP&AN cần thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận chính trị, năng lực chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm cho đội ngũ GV; tạo điều kiện để GV nghiên cứu, cập nhật chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nâng cao khả năng phân tích, luận giải các vấn đề lý luận và thực tiễn. Mỗi GV cần chủ động đổi mới tư duy, phương pháp sư phạm, tăng cường đối thoại, gợi mở và thuyết phục người học. Qua đó, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục bằng tri thức với giáo dục thông qua nêu gương, góp phần củng cố niềm tin, bồi dưỡng LTCM và ý thức trách nhiệm của SV đối với sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.

*2.3.2. Đổi mới nội dung giảng dạy theo hướng gắn lý luận với thực tiễn và đặc thù ngành nghề đào tạo*

Đổi mới nội dung giảng dạy là yêu cầu quan trọng nhằm nâng cao tính thực tiễn, tính thuyết phục và khả năng định hướng giá trị của chương trình GDQP&AN đối với SV. Việc đổi mới cần bảo đảm bám sát mục tiêu, nội dung chương trình theo quy định, đồng thời lựa chọn, tích hợp những vấn đề thực tiễn phù hợp với từng nội dung học tập và đặc điểm ngành nghề đào tạo của nhà trường. Trong đó, cần chú trọng làm rõ mối quan hệ giữa nhiệm vụ xây dựng, bảo vệ Tổ quốc với phát triển kinh tế - xã hội, nhất là chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển; cập nhật các vấn đề về chủ quyền biển, đảo, Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS 1982), Luật Biển Việt Nam (Liên hợp quốc,

1982; Quốc hội, 2012) và bảo đảm an ninh hàng hải. Qua đó, giúp SV nhận thức rõ hơn mối liên hệ giữa kiến thức quốc phòng, an ninh với ngành học và trách nhiệm nghề nghiệp trong tương lai. Hơn nữa, nội dung giảng dạy cần quan tâm cập nhật những vấn đề mới nảy sinh từ quá trình hội nhập quốc tế và sự phát triển của khoa học, công nghệ, nhất là các vấn đề an ninh phi truyền thống, an ninh mạng, an ninh kinh tế và an toàn chuỗi cung ứng… Việc lựa chọn các tình huống thực tiễn, các vấn đề thời sự có liên quan đến quốc phòng, an ninh cần hướng tới giúp SV hiểu đúng bản chất vấn đề, nâng cao khả năng liên hệ, vận dụng kiến thức và nhận diện những thông tin sai lệch, quan điểm xuyên tạc. Đồng thời, cần chú trọng tích hợp nội dung giáo dục truyền thống dân tộc, lòng yêu nước, ý thức bảo vệ chủ quyền quốc gia và trách nhiệm công dân trong từng học phần. Qua đó, nội dung GDQP&AN không chỉ dừng lại ở việc trang bị kiến thức mà còn góp phần bồi dưỡng niềm tin, LTCM và ý thức trách nhiệm của SV đối với cộng đồng, đất nước.

*2.3.3. Đẩy mạnh chuyển đổi số và đổi mới phương thức giáo dục trải nghiệm nhằm nâng cao hiệu quả bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho sinh viên*

Đẩy mạnh chuyển đổi số và đổi mới phương thức giáo dục trải nghiệm là hướng đi cần thiết nhằm khắc phục tính đơn điệu trong tổ chức dạy học, tăng cường tính trực quan, sinh động và khả năng tương tác của chương trình GDQP&AN. Trung tâm cần quan tâm đầu tư, khai thác hiệu quả cơ sở hạ tầng và các nền tảng công nghệ phục vụ giảng dạy; từng bước xây dựng, hoàn thiện hệ thống học liệu số, bài giảng điện tử, tư liệu hình ảnh, phim tài liệu và bản đồ số về lịch sử đấu tranh bảo vệ Tổ quốc, quốc phòng, an ninh và chủ quyền biển, đảo. Đồng thời, có thể nghiên cứu ứng dụng các công nghệ mô phỏng, thực tế ảo và thực tế tăng cường phù hợp với điều kiện thực tế, góp phần tái hiện các sự kiện, tình huống và hoạt động quốc phòng, quân sự, giúp SV tiếp cận kiến thức một cách trực quan, tăng hứng thú học tập và khả năng ghi nhớ, vận dụng.

Cùng với ứng dụng công nghệ cần tiếp tục nâng cao chất lượng các hoạt động giáo dục trải nghiệm, gắn nội dung học tập với thực tiễn nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trên cơ sở hoạt động tham quan, học tập tại Bảo tàng Hải quân đang được triển khai đối với toàn thể SV cần chú trọng đổi mới cách thức tổ chức theo hướng có mục tiêu và nội dung định hướng cụ thể trước, trong và sau chuyến tham quan; kết hợp giữa tìm hiểu tư liệu, quan sát hiện vật, giao lưu, trao đổi và thảo luận, qua đó giúp SV hiểu sâu sắc hơn về truyền thống đấu tranh bảo vệ chủ quyền biển, đảo và những đóng góp của các lực lượng làm nhiệm vụ trên biển. Đồng thời có thể tăng cường phối hợp với các đơn vị lực lượng vũ trang đóng quân trên địa bàn thành phố Hải Phòng như Vùng 1 Hải quân, Bộ Tư lệnh Vùng Cảnh sát biển 1, Bộ đội Biên phòng để tổ chức các hoạt động giao lưu, tìm hiểu thực tế phù hợp với điều kiện của Trung tâm và nhà trường. Hơn nữa cần phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên, Hội SV trong phối hợp tổ chức các hoạt động ngoại khóa, phong trào tình nguyện và các mô hình hướng về biển, đảo quê hương, tạo môi trường để SV tiếp tục trải nghiệm, tìm hiểu và thể hiện trách nhiệm đối với cộng đồng, đất nước. Việc kết hợp giữa học tập trên giảng đường, ứng dụng công nghệ và trải nghiệm thực tiễn sẽ góp phần làm cho giáo dục quốc phòng và an ninh trở nên gần gũi, thiết thực hơn, qua đó củng cố tình yêu quê hương, đất nước, bồi dưỡng LTCM và ý thức trách nhiệm của SV.

*2.3.4. Phát huy tính tích cực, tự giác trong học tập, rèn luyện và ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến của sinh viên*

Sinh viên là chủ thể trực tiếp tiếp nhận và chuyển hóa những tác động giáo dục thành nhận thức, tình cảm và hành động của bản thân. Vì vậy, bên cạnh sự định hướng của GV và nhà trường, việc phát huy tính tích cực, tự giác của SV có ý nghĩa quan trọng đối với hiệu quả bồi dưỡng LTCM thông qua chương trình GDQP&AN. Trước hết cần giúp SV nhận thức đúng vị trí, vai trò của môn học, khắc phục quan niệm coi đây chỉ là học phần bắt buộc để hoàn thành chương trình đào tạo. Mỗi SV cần xác định động cơ học tập đúng đắn, chủ động tiếp thu kiến thức, nghiêm túc chấp hành kỷ luật, tích cực tham gia các hoạt động học tập và rèn luyện; gắn quá trình học tập, huấn luyện với việc nâng cao ý thức tổ chức kỷ luật, tinh thần tập thể, bản lĩnh và trách nhiệm của bản thân. Cùng với đó, GV cần khuyến

khích SV chủ động tìm hiểu, nghiên cứu các vấn đề về lịch sử dân tộc, truyền thống cách mạng, đường lối quốc phòng, an ninh của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước; hình thành khả năng tư duy độc lập, nhìn nhận vấn đề khách quan, có chọn lọc trước những thông tin đa chiều, đặc biệt đối với những vấn đề liên quan đến chuyên ngành, trách nhiệm công dân và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Việc tự học, tự rèn luyện cần được gắn với quá trình tự điều chỉnh nhận thức, thái độ và hành vi, từ đó củng cố niềm tin, nâng cao ý thức trách nhiệm công dân và khả năng ứng xử phù hợp trước những vấn đề đặt ra trong đời sống xã hội. Quan trọng hơn, bồi dưỡng LTCM cần được thể hiện bằng những hành động cụ thể trong học tập, sinh hoạt và định hướng nghề nghiệp của mỗi SV. Đối với SV Trường Đại học Hàng hải Việt Nam, trước hết là ý thức học tập, làm chủ khoa học, công nghệ, rèn luyện tác phong chuyên nghiệp, đạo đức nghề nghiệp và tinh thần chấp hành pháp luật; sẵn sàng đảm nhận công việc, nhiệm vụ trong những lĩnh vực gắn với kinh tế biển, hàng hải và sự nghiệp bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Qua đó, góp phần hình thành ở SV động cơ phấn đấu đúng đắn, khát vọng vươn lên và ý thức cống hiến, từng bước biến LTCM thành mục tiêu và hành động thiết thực trong học tập, lao động và cuộc sống.

**3. Kết luận**

Bồi dưỡng LTCM cho SV Trường Đại học Hàng hải Việt Nam thông qua chương trình GDQP&AN là nhiệm vụ cần được thực hiện gắn với mục tiêu giáo dục toàn diện của nhà trường. Kết quả nghiên cứu cho thấy, chương trình không chỉ trang bị tri thức quốc phòng, an ninh mà còn gắn kết nội dung giáo dục lý luận với quá trình rèn luyện, định hướng nhận thức và hành vi của SV. Tuy nhiên, hiệu quả giáo dục chỉ được phát huy tốt hơn khi nội dung, phương thức tổ chức và môi trường học tập có sự phối hợp đồng bộ, phù hợp với đặc điểm người học và yêu cầu thực tiễn. Vì vậy, nâng cao chất lượng chương trình cần được xem xét trong tổng thể quá trình giáo dục, quản lý và rèn luyện SV, không chỉ trong phạm vi hoạt động giảng dạy mà còn gắn với các hoạt động giáo dục và rèn luyện khác của nhà trường.

Đối với Trung tâm GDQP&AN và Trường Đại học Hàng hải Việt Nam, yêu cầu đặt ra là tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được, khắc phục những hạn chế trong tổ chức thực hiện, đồng thời tăng cường sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục. Qua đó, phát huy tốt hơn vai trò của chương trình GDQP&AN trong việc củng cố nhận thức, bồi dưỡng LTCM, hình thành động cơ phấn đấu đúng đắn, ý thức nghề nghiệp và tinh thần trách nhiệm của SV đối với cộng đồng, đất nước.

**Tài liệu tham khảo**


Ban Chấp hành Trung ương (2015). *Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030.*

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020). *Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18/3/2020 ban hành Chương trình giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học.*

Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (tập 1). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.

Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* (tập 15). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

Liên Hợp Quốc (1982). *Công ước của Liên Hợp Quốc về Luật Biển*, ngày 10/12/1982.

Quốc hội (2012). *Luật Biển Việt Nam*. Luật số 18/2012/QH13 ngày 21/6/2012.

Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*. Luật số 30/2013/QH13 ngày 27/11/2013.

Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Trường Đại học Hàng hải Việt Nam (2025). *Báo cáo tổng kết công tác năm học 2024-2025* (Tài liệu lưu hành nội bộ).

Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Trường Đại học Hàng hải Việt Nam (2026). *Báo cáo tổng kết công tác năm học 2025-2026* (Tài liệu lưu hành nội bộ).